

KRÁSNÁ, VZPOMÍNKA

Stephen Temperley

DIVADLO
UNGELT

Bára Štěpánová
Ondřej Brousek

Krásná vzpomínka

Fantazie na život Florence Foster Jenkinsové
(Souvenir: A Fantasia on the Life of Florence Foster Jenkins)

AUTOR

Stephen Temperley

PŘEKLAD

Pavel Dominik

REŽIE A SCÉNA

Martin Čičvák

DRAMATURGIE

Pavel Ondruch

KOSTÝMY

Alena Schäferová

VEDOUČÍ TECHNIKY

Tomáš Dvořan

VEDOUČÍ GARDEROBY

Eva Otmar

HRAJÍ

Cosma McMoon

Florence Foster Jenkinsová

Ondřej Brousek

Bára Štěpánová

ZVUK A SVĚTLA

**Tomáš Dvořan, Richard Fahrner,
Jakub Elstner, Daniel Shelong**

ASISTENTKA REŽIE

Marie Krbová

GARDEROBA A REKVIZITY

**Eva Otmar, Lidija Glavanakovová,
Natálie Löwová, Denisa Reitingerová**

VÝROBA KOSTÝMŮ

Marie Dopitová

Česká premiéra 30. listopadu 2021 v Divadle Ungelt.

Za výraznou pomoc děkujeme hlasovému kouči Báry Štěpánové Vladimíru Chmelovi. Stejně tak děkujeme i jejímu korepetitorovi Ahmadu Hedarovi za hudební nastudování všech v inscenaci odzpívanych operních árií.

Hra *Krásná vzpomínka* je uváděna na základě ujednání s Michael Moore Agency, 450 West 24 Street, Suite 1C, New York, NY 10011.

V České republice autorská práva k dramatickému textu a překladu zastupuje Aura-Pont s. r. o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Květiny dodává firma Metamorphosis

Metamorphosis

PARTNERKA INSCENACE

Dagmar Köpperová

HLAVNÍ PARTNEŘI

manželé

Zuzana a Martin Molnárovi

Klub přátel

Divadla Ungelt, z. s.

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Dvojka
Český rozhlas

SEZNAM.CZ

PRÁVO

Vážení diváci,

přiznávám, že hudební komedie **Krásná vzpomínka** je pro mě sázka na jistotu.

Prvotřídní broadwayský zábavný hit, dvojjediný famózní talent herce a muzikanta Ondry Brouska, originální komediantství Báry Štěpánové, nápaditá režie Martina Čičváka..., mám pokračovat?

Dobře se bavme!

Váš Milan Hein

JAKO PTÁČEK

(Like a Bird)

Text písně: Florence Foster Jenkinsová

Hudba: Cosma McMoon

Jako ptáček zpívám, jako ptáček
o tom, že přišlo ráno,
že teče řeka,
že se v zálivu objevila stříbrná stužka
třpytící se do dále.

Tóny tvé flétny,
stíny zeleného hájku,
myšlenky mě k tobě přivádějí
a sladké vzpomínky rozechvívají.

Zpívám jako ptáček,
jako ptáček, jako ptáček.
Kadence se rozplývají
v hudbě nebeské
a přinášejí nádherný sen,
úsměv, který patří jen tobě.

Inspirace přichází,
když slyším tvoji hudbu,
pro tvé potěšení
zpívám jako ptáček.
Zpívám jako ptáček,
jako ptáček, jako pták!

(Překlad písně z pera Ivany Mičínové vyšel v knize Jaspere Reese *Božská Florence aneb primadona klouzavé stupnice*; v roce 2016 ji u nás vydalo nakladatelství Kristián Entertainment ve spolupráci s Euromedia Group.)

KRÁSNÁ, VZPOMÍNKA

One For My Baby (And One More For The Road)

Hudba: Harold Arlen

Text: Johnny Mercer

Crazy Rhythm

Hudba: Roger Wolfe Kahn

a Joseph Meyer

Text: Irving Caesar a Otto Harbach

Caro Nome

árie Gildy z 1. dějství opery *Rigoletto*

Hudba: Guiseppe Verdi

Libreto: Francesco Maria Piave

Ave Maria

Hudba: Charles Gounod

(na základě prvního preludia

Bachova *Dobře temperovaného klavíru*)

Der Holle Rache

árie Královny noci z 2. dějství
opery *Kouzelná flétna*

Hudba: Wolfgang Amadeus Mozart

Libreto: Emanuel Schikaneder

I Guess I'll Hang My Tears Out To Dry

Hudba: Jule Styne

Text: Sammy Cahn

Musical score for the song "I Guess I'll Hang My Tears Out to Dry". The score is in 4/4 time and features a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "Fly, lit-tle mem-ries, my lit-tle mem-ries, re". The key signature has one flat (B-flat), and the tempo is marked "Allegro". The score includes chords: E7, A7, E7-5, and A7.

It All Depends On You

Hudba: Ray Henderson

Text: Buddy G. DeSylva

a Lew Brown

Musical score for the song "It All Depends On You". The score is in 4/4 time and features a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "I can be hap-py, I can be sad,". The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the tempo is marked "Allegro". The score includes chords: B7Maj7 and E7-5.

Musical score for the song "Musical Snuff Box". The score is in 4/4 time and features a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "ha ha ha!". The key signature has one flat (B-flat).

Musical Snuff Box (alias Hudební tabatěrka)

Hudba: Anatolij

Konstantinovič Ljadov

Musical score for the song "Serenata Mexicana". The score is in 4/4 time and features a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "Mi cora-zon, te en-cien-ta (doke) (doke)". The key signature has one flat (B-flat), and the tempo is marked "Allegro". The score includes chords: E7 and Am.

Serenata Mexicana

Hudba a text:

Cosma McMoon

Violets For Your Furs

Hudba: Matt Dennis

Text: Tom Adair

Musical score for the song "Violets For Your Furs". The score is in 4/4 time and features a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "It was win-ter in Mas-sa-cha-setts, Fall-ing snow flakes filled the air,". The key signature has one flat (B-flat), and the tempo is marked "Allegro". The score includes chords: F7(b9), G7(b9), and E7Maj7.

**L'Air des clochettes
(alias Zvonková árie)**

árie kněžky Lakmé
z 2. dějství opery Lakmé
Hudba: Leo Delibes
Libreto: Philippe Gille
a Edmond Gondinet

Musical score for the vocal line and piano accompaniment of 'L'Air des clochettes'. The vocal line is in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 2/4 time signature. The lyrics are 'Ah! ah! ah! ah! ah! ah!'. The piano accompaniment is in bass clef with the same key signature and time signature. A dynamic marking of '(8va)' is present above the piano part.

Die Mainacht

z cyklu 4 písní, op. 43
Hudba: Johannes Brahms
Text: Ludwig Holty
Překlad textu: Pavel Dominik

Musical score for the vocal line and piano accompaniment of 'Die Mainacht'. The vocal line is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The lyrics are 'Raise thy voice to the hea-vens,'. The piano accompaniment is in bass clef with the same key signature and time signature. Chord symbols G, D7, and G are written above the vocal line.

Musical score for the vocal line and piano accompaniment of 'Ah! je ris de me voir si belle'. The vocal line is in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 2/4 time signature. The lyrics are 'Ah!'. The piano accompaniment is in bass clef with the same key signature and time signature. A dynamic marking of 'dim.' is present below the piano part.

**Ah! je ris de me voir si belle
(alias Šperková árie)**

árie Markétky ze
3. dějství opery Faust
Hudba: Charles Gounod
Libreto: Jules Barbier

Musical score for the vocal line and piano accompaniment of 'Mein Herr Marquis, ein Mann wie Sie'. The vocal line is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The lyrics are 'Ah! ah!'. The piano accompaniment is in bass clef with the same key signature and time signature. Dynamic markings 'rit.' and 'dim.' are present above the vocal line.

**Mein Herr Marquis,
ein Mann wie Sie
(alias Adéline árie)**

árie Adély z 2. dějství
operety Netopýr
Hudba: Johann Strauss
Libreto: Carl Haffner

Musical score for the vocal line and piano accompaniment of 'Praise the Lord and Pass the Ammunition'. The vocal line is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The lyrics are 'Down went the gusser, a but-let was his fate.' The piano accompaniment is in bass clef with the same key signature and time signature. Chord symbols G, D7/A, G/B, D7/A, G, D7 are written above the vocal line.

**Praise the Lord
and Pass the Ammunition**

Hudba a text: Frank Loesser

TER
GET

Temperleye,
McMoona
a Jenkinsové

Stephen Temperley

Dvaasedmdesátiletý herec Stephen Temperley příležitostně psal hry už od sedmdesátých let. Spočítat je by bylo snadnější (na svých oficiálních webových stránkách uvádí 10 titulů), než spočítat všechny role, které ztvárnil na Off-Broadwayi, Broadwayi, v regionálních amerických divadlech, v britských divadlech a také na londýnském West Endu. Přesto je zjevné, že divadelní historie si ho nebude pamatovat pro jeho hereckou kariéru, v níž byl vždy spíš Horacio než Hamlet, ale díky komedii *Krásná vzpomínka*, v níž nadprůměrně zpracoval autobiografické téma (ne)průměrného umělce.

Stephen Temperley se narodil 29. července 1949 v Londýně. Matka pracovala jako realitní agentka a otec Joe Temperley, původem Skot, platil v Británii za nejlepšího jazzového saxofonistu. Stephen od hudby k divadlu zběhl na základní škole, která se jmenovala podle slavného alžbětinského herce Edwarda Alleyna. „Tuhle školu jsem nenáviděl, ale asi ve třinácti letech jsem si tam zahrál Kordelii v *Králi Learovi* (byla to samozřejmě pouze chlapecká škola). A líbilo se mi to. Líbil se mi i Shakespeare.“ Když pak dosáhl patnácti let, na popud otce se odstěhovali do kolébky jazzové hudby – Ameriky, konkrétně do New Yorku. Od Stephena se očekávalo, že tam bude pokračovat ve školní docházce, ale on mnohem raději navštěvoval divadelní školu American Academy of Dramatic Arts. Mladinký Temperley toužil jít k divadlu a jakékoli studium ho od vy-

sněného cíle jen oddalovalo. Spolehl se proto na „učňovský“ model vzdělávání přímo v praxi: „Prostě jsem pozoroval starší herce.“

Ve dvaceti letech spolupracoval s Public Theater a pod širým nebem v Central parku hrál v roce 1968 pro skoro 2000 diváků v rámci projektu *New York Shakespeare Festival* mladinkého vévodu z Clarence z druhého dílu *Jindřicha IV.* V Public pak hrál ještě několik dalších rolí, záhy se ale rozhodl vrátit do Londýna. Na ostrovech v roce 1973 získal roli v televizní sérii *Home and Away* a o dva roky později debutoval na West Endu v Lyric Theatre v hudební komedii *Happy End*. Temperley se osvědčil nejen jako muzikálový herec, ale také jako všestranný týmový hráč, kterému sedí členství ve větších divadelních souborech (pracoval s Billingham Theatre Company či s Oxford Theatre Company).

V sedmdesátých letech se seznámil s Vivianem Matalonem, který zásadním způsobem ovlivnil celý jeho život – jak v profesní rovině, tak osobní (manželství uzavřeli v roce 2003 a skončilo až Matalonovou smrtí v roce 2018). Matalon, stejně jako Temperley, pocházel z Británie, i on strávil mládí v USA, i on začínal jako herec, i on kariéru nejdřív budoval v Británii. Avšak o dvacet let staršímu Matalonovi na konci padesátých let došlo, že „pokud zůstane u herectví, nikdy nedospěje“. Rekvalifikoval se na režiséra a za více jak dvacet let pobytu v Londýně to dotáhl až k uměleckému šéfování Hampstead Theatre či k režírování samotného Noëla Cowarda. Po prvním úspěchu na Broadwayi v roce 1967 se mu otevřely dveře většiny newyorských divadel. Netrvalo dlouho a do USA se – ve stejném období jako Temperley – vrátil. Psal se rok 1977.

Nelze dohledat, jestli se Temperley s Matalonem seznámili v Londýně, nebo v New Yorku. Jisté je, že Matalon učil Temperleye herectví a že mu zprostředkoval pár lekcí u svého bývalého učitele Sanforda Meisnera. V osmdesátých letech zažíval Matalon vrchol kariéry na Broadwayi (v roce 1980 získal Tony Award za režii hry Paula Osborna *Morning's at Seven*), Temperley ale ve své profesi spíše přešlapoval na místě. Odrazit se zkusil pomocí psaní. „S hereckou zkušeností dokážu napsat věrohodný dialog.“

V Matalonově režii pak Temperley roku 1982 uvedl svou první hru *Beside the Seaside* v Hudson Guild Theater. Vnímat by ji šlo jako dojemnou poctu dílu Noëla Cowarda a Joa Ortona, avšak tehdejší kritika pro ni příliš pochopení neměla. V *New York Times* vyšla zdrcující recenze, která hru popsala jako „otrockou napodobeninu Cowardových komedií mravů“. Recenzent nedokázal pochopit, proč se něčím tak špatným zabýval renomovaný režisér Vivian Matalon... Temperley se opět zaměřil na herectví (jeden z jeho největších úspěchů je role Eugena Fodora v originálním obsazení muzikálu bratrů Gershwinových *Crazy For You* v broadwayské verzi z roku 1992) a k psaní se vracel jen svátečně. Žádná z následujících Temperleyho her (*Dance With Me* z roku 1996 či *Money/Mercy* z roku 1998), se nesečkala s větším ohlasem a pokud, tak s negativním.

Vše změnila v roce 2005 *Krásná vzpomínka*, hra o newyorské celebritě první poloviny dvacátého století Florence Foster Jenkinsové, kterou mnozí považují za nejhorší zpěvačku všech dob. Prvním objevitelem jevištního potenciálu skřípavého zpěvu byl v roce 1994 Terry Sneed (hra *Precious Few*). Později osud madam Jenkinsové nadchnul jihoafrického spisovatele Charlese J. Fouriea (monodrama *Goddess of Song*, 1999), britského dramatika Chrise Ballance (*Viva La Diva*, 2001) či britskou herečku Judith Parisovou (*When Florence met Isadora*, 2004). Nejslavnější verze pochází od Brita Petera Quiltera. Jeho potrhá komedie *Je úchvatná!* měla shodou okolností světovou premiéru v Londýně ten samý rok, co melancholická a kultivovaná *Krásná vzpomínka* v New Yorku. V *Temperleym* však námět zrál už od šedesátých let, kdy se s madam Jenkinsovou poprvé seznámil poslechem kompilační desky (kterou David Bowie zařadil mezi pětadvacet nejinspirativnějších alb své audiotéky): „Jeden můj přítel pustil *The Glory???? of the Human Voice* při nedělním obědu. Nejdřív se všichni smáli, ale já se po několika minutách smát přestal. Už mi to nepřišlo vtipné.“

Temperley za vydatné pomoci Matalona na hře pracoval léta. Neopomněl ani studium příslušných archivních materiálů, což se v textu projevuje řadou autentických detailů. V podtitulu sice zdůrazňuje, že jde jen o „fantazii“ (v originále celý název zní *Souvenir: A Fantasia on the Life of Florence Foster Jenkins*), hra se ovšem blíží realitě víc než *Je úchvatná!*, v níž fakta ustupují Quilterovu smyslu pro slovní a situační humor (paradoxně Quilter v podtitulu přislíbuj „pravdivý příběh F. F. Jenkinsové“). Stephen Frears, kterého Quilterova hra inspirovala pro film s Meryl Streepovou *Božská Florence*, jeho žánr nepřevzal, a i Temperley se mu obloukem vyhnul, když si na rozdíl od Quiltera překvapivě nezvolil za centrální „hybnou“

figuru Florence, ale Cosmu. Umožňovalo mu to udržovat tajemství mnohoznačné postavy madam Jenkinsové a na vše nahlížet z širší perspektivy. Například v USA tolik populární téma boje za svůj sen navzdory všemu a všem se s vypravěčem Cosmou přinejmenším morálně problematizuje.

Příznivé přijetí světové premiéry *Krásné vzpomínky* na Off-Broadwayi v The York Theatre Company 1. prosince 2004 vedlo k bouřlivým ovacím po broadwayské premiéře v Lyceum Theatre 10. listopadu 2005. Časopis *Variety* napsal, že *Krásná vzpomínka* je „okouzlující komediální klenot“, *New York Daily News* inscenaci

charakterizoval jako „bláznivý triumf“ a i New York Times se nad Temperleym smíloval konstatováním, že napsal „nečekaně křehkou a dojemnou komedii“. Jednoduchá komorní inscenace se po čtrnácti předpremiérách zahrála ještě 68krát a představitelka madam Jenkinsová, muzikálová diva Judy Kayová, byla za svůj výkon nominována na Tony Award i Drama Desk Award. Od té doby se *Krásná vzpomínka* pravidelně objevuje na repertoáru všech možných amerických souborů. V sezóně 2008/2009 a 2009/2010 se zařadila mezi nejhranější tituly v USA (během tří let se zinscenovala patnáctkrát!). Byla jen otázka času, kdy pronikne i do Evropy (hrála se ve Španělsku, Německu, Itálii, Dánsku, Rusku...).

Režisér Martin Čičvák

Po *Vzpomínce* dopadl Stephen Temperley stejně jako Cosma po smrti madam Jenkinsové. Pracovali dál, ale už se nikdy nepřiblížili věhlasu, jakého oba nečekaně dosáhli ve středním věku. Což nic nemění na tom, že Temperley v monodramatu *Nine Day Wonder*, které nedávno napsal sám pro sebe, anebo v nejnovějším komorním retro muzikálu *Songbook* umně zužitkovává své celoživotní divadelní zkušenosti.

Cosma McMoon

Cosmé McMunn (jméno si v dospělosti poangličtil) se narodil potomkům irských emigrantů 22. února 1901 v malém městečku v severním Mexiku. Výjimečné hudební nadání v něm objevila sestřeniče, která ho naučila základy hry na klavír. V deseti letech spolu se svou rodinou utekl před násilnými následky mexické revoluce do Texasu. Hned, jak dokončil školu, odjel do New Yorku, kde bral mistrovské lekce u pianistů Arthura Friedheima a Josepha Hoffmana a už v roce 1922 mu hudební týdeník Musical Courier věští „zářnou budoucnost, již si zaslouží svým obrovským talentem a příjemným jevištním vystupováním“.

Je pozoruhodné, že první, kdo si Cosmy všiml, byl Musical Courier. Zrovna v něm vycházely nekritické, leč dvojsmyslné (a bezpochyby placené) recenze na recitály Florence Foster Jenkinsové („Její vysoké tóny a výrazný projev udělaly na publikum dojem.“). Nevíme, jestli se Cosma s madam Jenkinsovou, která klavíristy z pochopitelných důvodů střídala, seznámil na doporučení spřátelených redaktorů z Musical Courier, nevíme ani, kdy se poprvé

Cosma McMoon se po smrti madam Jenkinsové věnoval kulturistice.

setkali, ani kdy spolu poprvé vystupovali. Neshodují se v tom ani životopisci madam Jenkinsové. Podle Jaspera Reese hrál Cosma coby sólista na jejím recitálu v Ritzu už roku 1925 a Darryl W. Bullock datuje jejich setkání až na rok 1929. Tak i tak Cosmův nástup do služeb madam Jenkinsové byl pozvolný. Za svého hlavního pianistu od roku 1928 považovala Edwina McArthura. V roce 1933 ale dostala oprávněný pocit, že její recitály zesměšňuje. Po roztržce McArthur vstoupil na pole seriózní hudby a čekala ho úctyhodná dirigentská kariéra. Ještě donedávna se v zasvěcených kruzích špitalo, že Cosma McMoon a Edwin McArthur jsou táž osoba. McArthur si měl McMoona vymyslet, aby se před kolegy ze světa klasické hudby nekompromitoval. Šlo však jen o zábavný konspirační výmysl.

Temperleyho romantizující pojetí Cosmy, který postupně podléhá tomu, co jeho životelka „slyší ve své hlavě“, je čirá fikce. Fakta Cosmu vykreslují spíš jako pragmatického a možná až cynického muže. S madam Jenkinsovou vydržel nejdéle ze všech jejích kopretitorů a očekával proto, že mu v závěti něco odkáže (řekl prý: „Byl to jeden z důvodů, proč jsem s ní spolupracoval.“). Závěť ale po skonu divy záhadně zmizela. Cosma se chystal vznést nárok na část dědictví, ale byl obviněn, že závěť ukradl a zničil v návalu vzteku nad tím, že mu madam nic neodkázala. Jeho odpůrci navíc tvrdili, že jí neprokazoval dost loajality: „Za zády se jí smál a během koncertů mrkal spiklenecky na obecenstvo.“ Zaznělo také, že madam Jenkinsová chtěla Cosmu propustit. Nic takového ale nepotvrdil St. Clair Bayfield, dlouholetý nejbližší přítel madam Jenkinsové, který proti Cosmovi nikdy neřekl křivé slovo. Soudit se spolu s ním o část dědictví však odmítl a Cosma z tahanic vyšel s prázdnou.

Rok po smrti madam Jenkinsové složil hudbu k baletní scéně jednoho zapadlého broadwayského muzikálu, ale dál psal spíš jen do šuplíku. Po zbytek svého života vyučoval hru na klavír a podle svědectví jeho žákyně ji „tloukl tužkou do prstů, když zahrála špatný tón“. Na stará kolena se vrhl na amatérskou kulturistiku a přivydělával si v porotě kulturistických soutěží. Zlí jazykové, kteří mu podle jeho synovce záviděli úspěšnou éru s madam Jenkinsovou, tvrdili, že vedl tajný homosexuální nevěstinec v tělocvičně nedaleko Times Square. Což potvrzuje jen to, že měl Stephen Temperley pravdu, když o „faktech“ o madam Jenkinsové a Cosmovi řekl: „Dostupné historické prameny jsou deformované pomluvami a zlomyslnými narážkami.“ Cosmu McMoona vždy jeho rodina, kterou v San Antoniu často navštěvoval, bránila a dodnes se také stará o jeho odkaz (v roce 2018 Cosmův synovec Mark McMunn zprodukoval světovou premiéru jeho klavírního koncertu *Rondo espagnol* z roku 1948). Po jejich boku zemřel 22. srpna 1980.

Florence Foster Jenkinsová

Narcissa Florence Fosterová se narodila někdy kolem 19. července 1868 v průmyslovém městečku Wilkes-Barre v Pensylvánii. Její otec pocházel ze vznešeného rodu, který se v amerických koloniích usadil v 17. století. Obrovské dědictví po svých rodičích činorodě rozmnožoval, čímž také rostl jeho společenský a posléze i politický vliv. Florencina matka měla také vznešené předky, přičemž dokonale splňovala to, co se po tehdejší ženě chtělo – být manželkou a nic jiného. Za její život se čtyřikrát sčítal lid a pokaždé zázrakem omládl, neboť vždy uváděla lichotivější datum. A to je bohužel jediná pozoruhodná informace, kterou o ní máme. Stejně smutný osud byl předurčen i Florence, takže se učila háčkování a hře na klavír. Hudbě však fatálně propadla.

Florence Foster Jenkinsová kolem roku 1900.

Pruderní, leč milující otec připustil, aby pod jménem Little Miss Foster vystupovala jak v soukromí domácího salónu, kde se nad rozpravami o politice, umění a společnosti scházela místní smetánka, tak při speciálních příležitostech na veřejnosti. V dospělosti Florence ráda vyprávěla, že v deseti letech „neohroženě čelila publiku, které čítalo deset tisíc diváků“, což nemusí být nutně jeden z jejích idealizujících výmyslů, neboť hrála a zpívala na oslavách výročí bitvy u Wyomingu, kam se přišly podívat tisíce lidí.

Florence po absolvování přísné dívčí internátní školy přesvědčila otce, aby se mohla dál vzdělávat ve Filadelfii. Docházela na seminář pro mladé dámy k Henriettě Kutzové, na klavírní lekce do Philadelphia Musical Academy či na výuku přednesu do Heylovy dramatické školy. Všude ji považovali za zázračně nadané dítě. Pan Foster dceři hudební aktivity toleroval, dokud je považoval za koníček. Ve chvíli, kdy Florence chtěla studovat hudbu v Evropě, pochopil, že se nejedná jen o rozmar a cestu jí nepovolil. Nastal nejpřekvapivější zlom ve Florencině životopisu. Několik dní po pohřbu o sedm let mladší sestry (zemřela na záškrť) se patnáctiletá Florence provdala za o šestnáct let staršího doktora Franka Thorntona Jenkinse, s nímž se pravděpodobně seznámila ve Filadelfii.

Nelze se ubránit dojmu, že náhlé vdavky jí měly umožnit pokračovat ve studiu hudby. Florence se hned přihlásila na filadelfskou hudební konzervatoř a při absolutoriu v roce 1888 byla z osmi set studentů druhá nejlepší. Studijní úspěchy kalilo mizerné manželství. Vdávala se kolem roku 1884 a už v roce 1886 spolu manželé nežili. Rozluku dokonal doktor Jenkins – v roce 1889 se z Filadelfie nadobro odstěhoval. Manželka St. Claira uvedla, že nevěrný doktor Jenkins svou ženu nakazil syfilidou. Rozšířená nemoc (odhaduje se, že jí trpělo 15 až 20 % obyvatelstva) se léčila pravidelnými dávkami rtuti a arzeniku, což by vysvětlovalo Florencinu pozdní plešatost i ztrátu sluchu a soudnosti. Přímé důkazy ale nemáme.

Madam Jenkinsová v roce 1902 zažádala o rozvod, ale nedochoval se žádný dokument, který by potvrdoval, že k němu skutečně došlo (manželovo příjmení si ponechala až do smrti). Nicméně jako rozvedená se chovala. Změna postavení ji donutila vyučovat hru na klavír a vystupovat s klavírními recitály. Vybudovala si výbornou pověst a tisk ji považoval za „jednu z nejznámějších filadelfských klavírních umělkyně“. Jakmile její otec opožděně zjistil, že se rozvedla a že dle jeho měřítek žije v chudobných poměrech, pozval ji k sobě

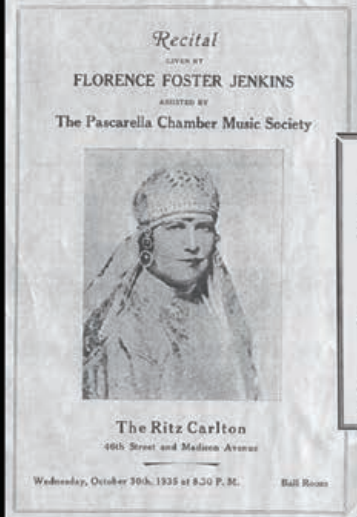
do Wilkes-Barre. Penězi ji byl ochoten zahrnout jen v případě, že zanechá profesionálních hudebních ambicí. Florence souhlasila, možná i s přihlédnutím ke svému novému a navýsost tajemnému zranění ruky. Místo hudby se zaměřila na budování společenského postavení, což ji logicky přimělo k výletům do New Yorku.

V tepající metropoli se bohaté ženy mohly realizovat hlavně prostřednictvím klubů. V roce 1906 Florence vstoupila do svého prvního newyorského ženského spolku – *Dickens Fellowship* a další následovaly (na konci života byla členkou dvaadvaceti klubů a společností). Nejvýznamnější bylo členství v *Klubu Euterpe*, v němž byla zvolena „předsedkyní výboru pro hudbu“. Když v lednu

Florence Foster Jenkinsonová zpívá ve svém salónu členům Verdiho klubu.

1909 konferovala jeden z hudebních večerů, který pro *Klub Euterpe* uspořádala, spatřila mezi posluchači usmívající se tvář neúspěšného britského herce St. Claira Bayfielda. Lásky na první pohled v srpnu toho samého roku vygradovala v neoficiální svatební obřad. Krátce nato, v září, zemřel Florencin otec. Složitosti s jeho závětí se podařilo vyřešit (stejně složitosti budou i se závětí madam Jenkinsonové) a Florence nevidaně zbohatla. Snad i proto patologický vztah se St. Clairem vydržel přes třicet let. Po osmi letech soužití (krátce po smrti pana Jenkinse) se od sebe odstěhovali, on jí ale dál dělal manažera, produkčního, konferenciéra, ochránce i poskoka.

První stránka programu koncertu v Carnegie Hall v roce 1944.

Plakát k recitálu v hotelu Ritz Carlton z roku 1935.

Konečně svobodná madam Jenkinsová se v roce 1910 definitivně přestěhovala do New Yorku (od té doby žila jen v obřích hotelových apartmánech). Zrodila se nesmírně aktivní a osvícená produkční, která opanovala veškeré tamní hudební dění. Po inscenovaném večeru na základě Verdiho *Rigoletta* ji noviny vynášely do nebes: „další ohromný úspěch pro oblíbenou režisérku *Klubu Euterpe*“! Přátelé jí navrhli, aby založila vlastní klub, což udělala roku 1917. Pojmenovala ho po milovaném Giuseppe Verdim. *Verdiho klub* pak udával tón hudebnímu a společenskému životu v New Yorku skoro třicet let (členem byl i Enrico Caruso).

Z Florence se stala nejdůležitější mecenáška dotující začínající umělce, prověřené mistry (dirigent Arturo Toscanini by o tom mohl vyprávět) i členky klubu, které s radostí obdarovávala perlovým náhrdelníkem či vějířem z pštrosích per. Ve víře, že se „umění musí postavit do služby humanity“ putovaly finanční výnosy opulentních soaré *Verdiho klubu* na dobročinné účely (Florence během první světové války finančně podporovala vojáky na frontě i Červený kříž). Její pozice byla tak neotřesitelná, že jí nic nebránilo v tom, aby do produkovaných recitálů čím dál častěji obsazovala samu sebe.

Umělecké ambice madam Jenkinsové se naplno probudily na oslavě pětiletého výročí *Verdiho klubu*, kterou pojala jako svůj sólový recitál. Je dost dobře možné, že tehdy ještě tak špatně jako na dochovaných nahrávkách nezpívala (úspěchy z mládí absenci hudebního sluchu spíše vylučují), ale ať už zpívala jakkoli, členky klubu byly u vytržení a naléhaly na ni, aby v koncertování pokračovala. Její recitály se staly součástí pravidelného programu hotelu Ritz-Carlton.

ton a ona se tak definitivně odpoutala od reality. Ostatně tragédií první světové války před několika lety ještě vnímala, ale důsledky krachu newyorské burzy v říjnu 1929 už ignorovala. V roce 1930, kdy po smrti matky zbohatla ještě víc, v třpytivé róbě s egyptskou čelenkou ve vlasech okouzlovala hosty svého milovaného *Plesu stříbrných skřivánek*, zatímco venku umírali lidé hlady.

Celá třicátá léta (vyjma letních odpočinkových pobytů v luxusních letoviscích) nedělala nic jiného, než veřejně vystupovala, ať už za doprovodu Cosmy, nebo někoho jiného. Hlas madam Jenkinsově se horšil a do uzavřeného publika pronikali cizí lidé, kteří pak po městě šířili pověst o jejím bizarním pěveckém umění. St. Clair to ale měl pod kontrolou: zájemci o vstupenky museli paní Jenkinsovou osobně navštívit a vypít s ní malou skleničku sherry. Novinářům byl vstup zapovězen. Přesto jeden kritik do plného sálu hotelu Ritz-Carlton (800 míst) pronikl a napsal satirický článek, v němž poprvé v roce 1934 veřejně zaznělo, že madam Jenkinsová neumí zpívat a že se jí publikum směje. Jeden článek neměla důvod brát vážně – kolem sebe měla stovky obdivovatelů, kteří ji utvrzovali, že je geniální. Narůstající proslulost madam Jenkinsově mezi obyčejnými newyorčany (kultovnímu postavení se těšila i v homosexuální komunitě) měla co dělat nejen s dobovou posedlostí kabarety a burleskami, ale také se zrodem „skandálně afektované“ estetiky camp, jehož esencí je podle Susan Sontagové „láska k nepřírozenému, k umělosti a přehánění“.

Při sčítání lidu v roce 1940 do kolonky povolání vepsala madam Jenkinsová „koncertní pěvkyně“ a na vlastní náklady v roce 1941 znamenala v Melotone studiu *Královnou noci a Zvonkovou árii*. Deska byla určena jen pro členy *Verdiho klubu*, ale na veřejnost už nemohla neproniknout. Článek o „postarší bohaté amatérské sopranistce“, jejíž „staccato zní jako vzlykání umírající kukačky“ byl jeden z těch milosrdnějších. Florence kritiky označila za „závistivé nepřátele“ a natáčela dál (nejvíce materiálu vyšlo na legendární desce vydané roku 1954 *A Florence! Foster!! Jenkins!!! Recital!!!!*).

Uspořádat koncert v Carnegie Hall jí nabídnul zakladatel jedné umělecké agentury George Leyden Colledge. Florence ho několikrát odmítla (asi i pod vlivem vyděšeného St. Claira), ale nakonec souhlasila a sál si na vlastní náklady v roce 1944 pronajala. V New Yorku to způsobilo poprask větší než ohlášení koncertu Franka Sinatry. Kapacita nejprestižnějšího koncertního sálu na světě je 2804 míst a vše se okamžitě vyprodalo. Těsně před začátkem se

Dobová fotografie přeplněného hlediště v Carnegie Hall.

u budovy tísnilo dalších 2000 fanoušků. Takový zájem nečekala ani madam Jenkinsová, která hodně lístků pro jistotu v předstihu rozdala příslušníkům ozbrojených sil. Událost ozdobili přítomností i slavní hosté: hitmaker Cole Porter, sopranistka Lily Ponsová, burleskní tanečnice Gypsy Rose Leeová či královna excesů a múza Tennessee Williamse herečka Tallulah Bankheadová.

V nejžádanějším předmětu z archivu Carnegie Hall – programu koncertu madam Jenkinsové – čteme, že zazněl třeba i klasicistní Christoph Willibald Gluck a veristický Giacomo Puccini. Madam Jenkinsová se nikdy neomezovala jen na nejslavnější sopránový kolorатурní repertoár. Neopomíjela ani současné skladatele, kteří jí psali písně – stejně jako Cosma McMoon – přímo na tělo. Skoro osmdesátiletou robustní dámu s údajně ochromených citem pro rovnováhu doprovázel kromě Cosmy také flétnista Oreste De Sevo a Pascarellovo houslové kvarteto, jehož členové k sobě seděli zády, aby se vzájemně nerozesmávali. Instrumentální mezihry umožňovaly Florence na každý výstup kompletně proměnit kostým. „Na začátku 80. let jsem mluvil s lidmi, kteří koncert v Carnegie Hall zhlédli. Každý si ho pamatoval úplně jinak,“ řekl sice Stephen Temperley, ale jeho text ve druhém dějství *Vzpomínky* popisuje divácké reakce v souladu s životopisci. Koncert v Carnegie Hall byl vskutku triumf.

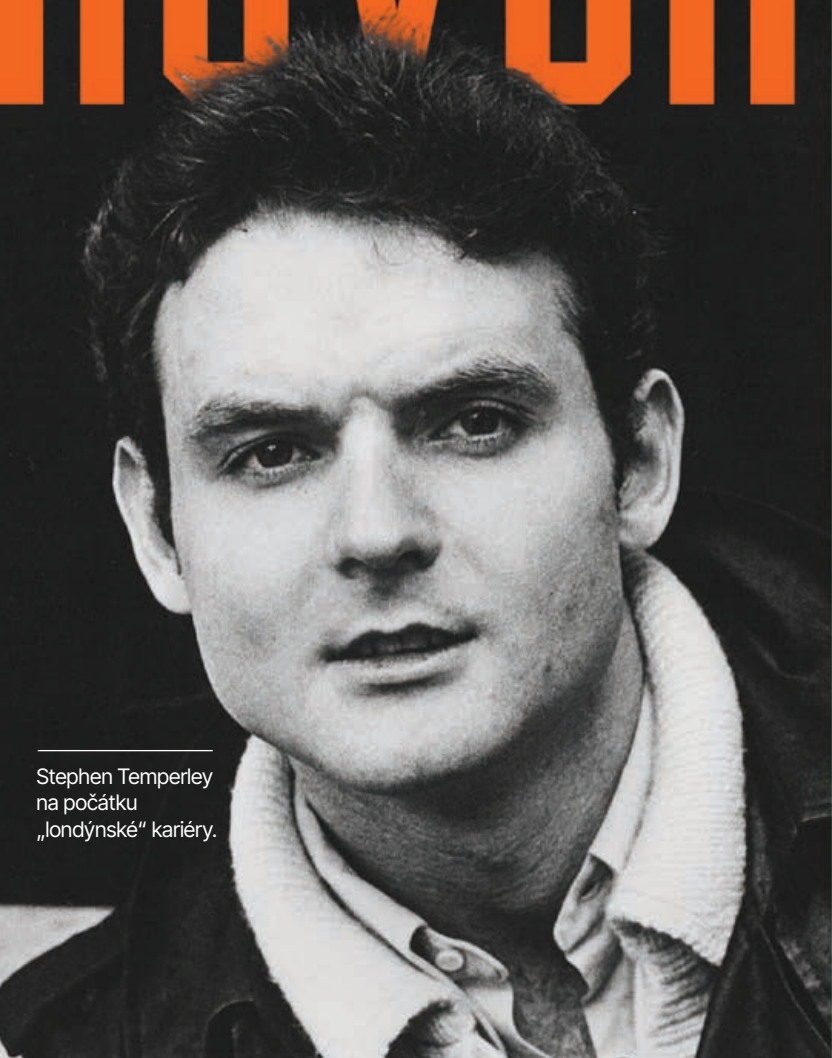
I tak v novinách vyšla kaskáda kritik předhánějících se v ironických invektivách hraničících s krutostí. Množily se také hlasy, že přístup diváků a také bezprostředního okolí je „barbarský a nelidský“. Smích zhořkl. St. Clair později prohlásil, že madam Jenkinsové zdrucující kritika zlomila srdce. Možná to je přepjaté tvrzení, ale časová osa tuto teorii potvrzuje: koncert se konal 25. října 1944 a o pět dní později madam Jenkinsová dostala infarkt. Zemřela 26. listopadu.

Napsal Pavel Ondruch

ROZ HOVOR

se
Stephenem
Temperleym

Stephen Temperley
na počátku
„londýnské“ kariéry.

CO VÁS INSPIROVALO K NAPSÁNÍ HRY KRÁSNÁ VZPOMÍNKA?

Hra je vzpomínkou – odtud její název. Naprosto prchavé a směšné vzpomínky jsou to jediné, co Cosmovi na konci jeho kariéry zbyde. V podtitulu hry jsem ale záměrně použil slovo „fantazie“. Chci, aby bylo okamžitě jasné, že jsem se ani trochu nesnažil zachytit skutečnou Florence Foster Jenkinsovou. „Fantazii“ chápu jednak jako něco nového, co vzniklo ze starých kousků, a jednak jako v podstatě hudební pojem. Hudba, kterou Cosma hraje v baru, je pro mě stejně důležitá jako ta, co zpívá Florence. Písni *Violets for Your Furs* vyvažují závěrečnou *Ave Mariu*. Každá předepsaná nota je součástí této mé „fantazie“.

Newyorský producent velmi stál o to, aby se jméno Florence Foster Jenkinsové objevilo v názvu hry. Pro mě to zas tak důležité nebylo. Když jsem hru psal, málem jsem své postavy přejmenoval. Hned na počátku jsem si totiž uvědomil, že se v žádném případě nechci pokoušet o životopisné drama. Chtěl jsem si jen tak zaimprovizovat na téma osudu Cosmy McMoona. Námět jsem zkoušel zpracovat už před mnoha lety, ale psal jsem o „ní“ a výsledek nebyl dobrý. Vivian navrhl, ať to zkusím napsat jako monodrama pro ženu, ale ani to nefungovalo, protože tam byla má Florence jen buď šílená, anebo ne. Tak i tak tím drama umřelo. Před několika lety mě Vivian znovu vybídl: „Chtěl bych, aby ses vrátil k nápadu zpracovat téma Florence Foster Jenkinsové. Jack Lee by mohl hrát Cosmu.“ Jack je vynikající pianista a skvělý zpěvák, takže u psacího stolu jsem si řekl: „Dobře, bude to o Cosmovi.“ Což jasně určilo způsob vyprávění: nikdy neuvidíte Florence jinak než očima Cosmy. Když jsem si uvědomil, že se jedná hlavně o jeho příběh, vše už šlo samo.

CO STÁLO NA POČÁTKU VAŠEHO ZÁJMU O FLORENCE?

Její příběh je příběhem o rozdílu mezi tím, jak vidíme sami sebe a tím, jak nás vidí zbytek světa. Zároveň je to příběh o setkání muže, který o sobě neustále pochybuje, s bytostí, která o sobě nemá absolutně žádné pochybnosti. Můžeme vůbec takové sebevědomí vnímat pozitivně? Není šílená? A nezešílí spolu s ní nakonec i Cosma? Hru jsem vědomě vystavěl jako sled variací na jedno téma: v první scéně vytýčím základní obrysy jejich vztahu a v dalších scénách to už jen rozvíjím. Cosma nikdy nesejde z jeviště a s každou další scénou s Florence se jen stupňuje pocit trapnosti a ponížení. Je čím dál obtížnější ze vzniklé situace vybruslit. Nikdy jí nelže. Prostě jí jen neříká pravdu. Mě jako herce a spisovatele na tom přitahuje skutečnost, že každý dobrý herec si někdy uprostřed představení pomyslel: „Nedělám ze sebe náhodou úplného blbce?“ Myslím, že to je jeden z důvodů, proč lidi

z naší branže na tuto hru reagují tak, jak reagují. Sebevědomí herec nepotřebuje. Tahle myšlenka není moje: Vivian je skvělý učitel herectví a často říká, že herec sice nepotřebuje sebevědomí, ale bez čeho se neobejde je odvaha. Mezi sebevědomím a odvahou je velký rozdíl. Sebevědomí je neschopnost nebo neochota o sobě pochybovat, zatímco odvaha v sobě zahrnuje přijetí jak toho, co nedokážu, tak toho, co dokážu. Florence Foster Jenkinsová je pouze sebevědomá. Jako dítě.

Donald Corren a Judy Kaye
v broadwayské inscenaci hry *Krásná vzpomínka*, Lyceum Theatre, 2005.

DOSPĚL JSTE BĚHEM SVÉHO PŘEMÝŠLENÍ A BĀDÁNÍ NAD OSUDEM SKUTEČNÉ FLORENCE FOSTER JENKINSOVÉ K NĚJAKÉMU KONEČNÉMU NÁZORU OHLEDNĚ JEJÍHO DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ?

Skutečnou Florence nepovažuji za nějak zvlášť zajímavou ženu. Její nahrávky mi nikdy nepřišly vtipné. Peníze ji izolovaly od reality a lidé, kteří si mysleli, že je směšná, ji využívali. Koncert v Carnegie Hall sama produkovala, což jí přineslo značný zisk. V mé hře nic takového neinicuje. Lidé jí sami předkládají návrhy na vystoupení a ona na ně reaguje s dětskou nevinností. Mé pojetí Cosmy je vymyšlené kompletně. Je to pro mě velmi osobní text. Když jste spisovatel, strávíte spoustu času snahou dostat své dílo ke čtenáři a chcete, aby se nejen četlo, ale také inscenovalo. A je u toho velmi těžké nepodlehnout přesvědčení, že jste prostě jen blázen.

Na *Krásné vzpomínce* si nejvíc užívám její hudební složku. Můj otec je jazzový hudebník, vyrostl jsem proto na jazzových standardech. *Violets for Your Furs* dokonale vystihuje New York City. Když jsem žil v Anglii, tato píseň mi připomínala New York, který nikdy neexistoval. Zpívá se v ní o tom, jaké to je být mladý a zamilovaný v nejúchvatnějším městě na světě.

PODLE ČEHO JSTE VYBÍRAL ÁRIE, KTERÉ VE VAŠÍ HŘE FLORENCE ZPÍVÁ?

Ukončit hru árií *Ave Maria* mě napadlo hned ze začátku. Věděl jsem, že na konci musí Florence ještě něco zazpívat. To „něco“ jsem si pracovníčně pojmenoval *Ave Maria* a řekl si, že se rozhodnu později. Pořád jsem hledal jinou vhodnější árii, ale žádnou jsem nenašel. A tak jsem se vrátil k *Ave* a přemýšlel, kterou verzi zvolit. Jakmile jsem si poslechl

Gounodovu verzi vycházející z úžasného Bacha, bylo jasné, že to musí být právě ona. Některé z vybraných árií Florence skutečně zpívala – například *Královnu noci* nebo *Adélinu árii* z *Netopýra*. *Ave Mariu*, pokud vím, nezpívala. A *Šperkovou árii* jsme do hry zakomponovali, protože... A proč by ne? Je to jedna z nejpitomějších árií, jakou kdo kdy napsal. Na reálné osobě Florence bylo zajímavé, že se opravdu pokoušela zpívat jen mimořádně dobrou hudbu. To dává jejímu bláznovství nový rozměr. Je mi jedno, kdo jste, ale *Královnu noci* v 76 letech není možné uzpívat. Prostě ne.

HRA SE UVÁDÍ PO CELÝCH STÁTECH, V EVROPĚ, JIŽNÍ AMERICE I AUSTRÁLII. TUŠIL JSTE, ŽE BUDE MÍT TAKOVÝ ÚSPĚCH?

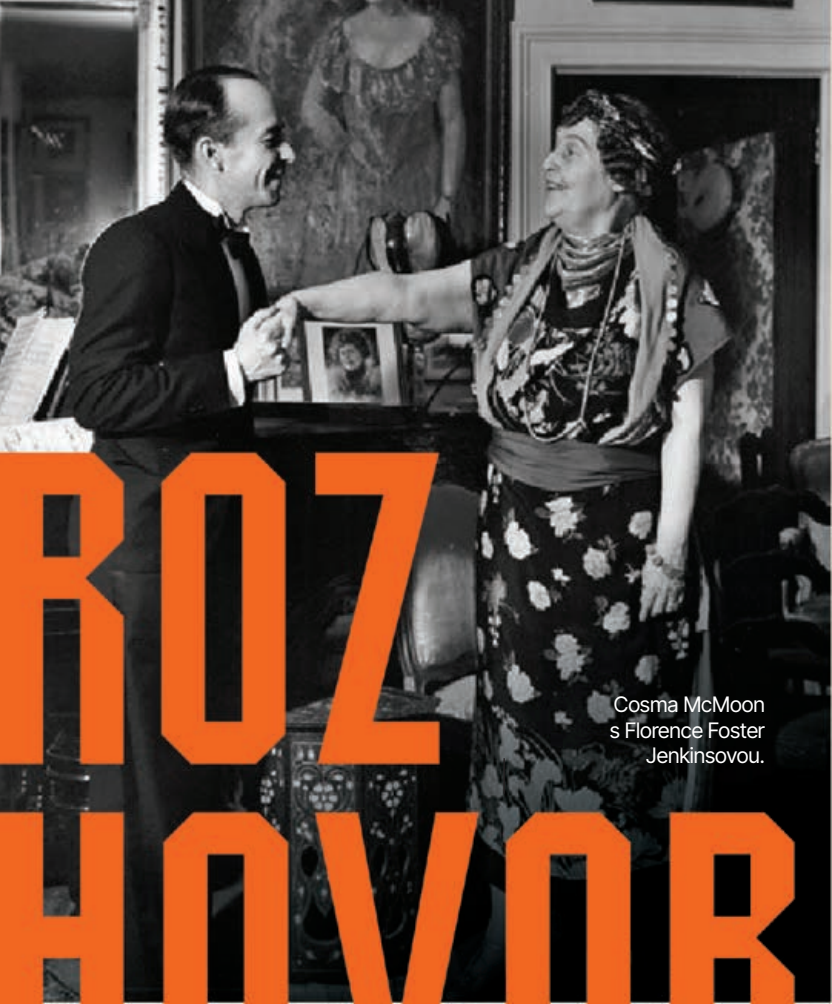
Ani v nejmenším. Z mého hlediska se tato hra neodlišuje od jiných mých děl. Na druhou stranu Vivian byl hned přesvědčený, že jsem napsal komerční hit – v tom dobrém slova smyslu. Hru jsme nejdřív dvakrát uvedli jako scénické čtení na Off-Broadwayi v York Theatre. Vivian na ni pozval všechny možné významné tvůrce a producenty, protože věřil, že je zaujme. Ale pokud jde o mě, já si to nemyslel.

Řekl bych, že si v ní diváci našli milostný příběh o fascinujícím úsilí vyprávěný výhradně prostřednictvím hudby. Cosmo nakonec Florence nejen obdivuje, ale chce ji chránit. A ona k němu vsutku jako k ochránci vzhlíží: bezelstná bytost potřebuje, aby ji chránil někdo trochu víc zkušenější. A našli v ní také příběh o víře v sebe sama. Uhranula je hudba. A navíc to překvapení na konci – je úžasné sledovat, jak Donald jako Cosma hraje předehru k závěrečné *Ave Marii*, jak se v tu chvíli zjeví Judy Kayeová jako Florence a jak se diváci začnou poštuchovat a říkat si: „Panebože, ona bude zase zpívat...“ Nevědí, co přijde... Je to opravdu překrásné.

(Rozhovor v roce 2009 vedl Dan Rubin při příležitosti uvedení *Krásné vzpomínky* v American Conservatory Theater.)

Stephen Temperley, herečka Judy Kayeová, režisér Vivian Matalon a herec Donald Corren po broadwayské premiéře *Krásné vzpomínky* v roce 2005.

Cosma McMoon
s Florence Foster
Jenkinsovou.

ROZ HOVOR

s Cosmou McMoonem

(Rozhovor je přepisem audionahrávky, která byla prostřednictvím rozhlasového vysílání zveřejněna v roce 1954 při příležitosti vydání posmrtné desky „A Florence! Foster!! Jenkins!!! Recital!!!!“. Jediný rozhovor, jaký kdy McMoon poskytl, vedl výkonný ředitel hudebního vydavatelství RCA Chick Crumpacker a jeho účelem byla propagace zmíněného alba.)

FLORENCE FOSTER JENKINSOVÁ, STEJNĚ JAKO MNOHO JINÝCH UMĚLCŮ S NEOBVYKLÝMI DOVEDNOSTMI, BYLA SVĚTEM, A DOKONCE I SVÝMI NEJODDANĚJŠÍMI PŘÍZNIVCI, CHÁPÁNA JEN ČÁSTEČNĚ A ZNAČNĚ JEDNOSTRANNĚ. ABYCHOM PLNĚ DOCENILI NAHRÁVKU, JAKOU DNES POSLOUCHÁME, MUSÍME ZNÁT NEJEN POZADÍ DANÉ VĚCI, ALE TAKÉ POTŘEBUJEME VYSVĚTLIT OSOBNOST FLORENCE FOSTER JENKINSOVÉ. TAKOVÉ VYSVĚTLENÍ NÁM PODÁ NĚKDO, KDO JÍ BYL BLÍZKÝ A KDO JE OBEZNÁMEN S JEJÍ MIMOŘÁDNOU CESTOU. MÁM RADOST, ŽE MŮŽEME VYZPOVÍDAT JEJÍHO PIANISTU A KOREPETITORA PANA COSMU MCMOONA, KTERÝ JI DOPROVÁZÍ I NA VYDANÝCH NAHRÁVKÁCH. PANE MCMOONE, RÁD BYCH SI O MADAM JENKINSOVÉ UDĚLAL CO NEJÚPLNĚJŠÍ OBRÁZEK. MOHL BYSTE NAŠIM POSLUCHAČŮM ŘÍCT, CO PŘEDCHÁZELO JEJÍ POZDNÍ KONCERTNÍ KARIÉŘE?

Myslím, že mohl. Madam Jenkinsová se narodila velmi zámožným rodičům ve Wilkes-Barre v Pensylvánii kolem roku 1868. Brzy se v ní projevila potřeba zpívat, ale rodiče měli námitky proti jejímu jen těžce snesitelnému hlasu. A tak ještě jako náctiletá utekla z domova do Filadelfie, kde se snažila prosadit. Žila ale ve velkém nedostatku a nouzi. Když se otec dozvěděl, v jakých otřesných podmínkách Florence žije, přijel a odvezl ji zpět domů. Vrátil jí společenské postavení a přiznal nárok na majetek. Ovšem pod jednou podmínkou – že už nikdy nebude zpívat. Podvolila se tomu příšernému útlaku a po celý otcův život nevydala ani tón. Po jeho smrti zdědila hodně peněz. Matka byla shovívavější než otec, takže madam Jenkinsová začala zase docházet na hodiny zpěvu. Na veřejnosti ale stále zpívat nesměla. Matka zemřela v roce 1928, čímž se jmění madam Jenkinsové ještě víc rozrostlo. Nic jí už nebránilo v tom, aby dělala, co dělat chtěla. A tehdy se rozhodla pro koncertní kariéru – bylo jí něco kolem šedesáti let.

NEŽ BUDEME POKRAČOVAT, MYSLÍM, ŽE BY BYLO VHODNÉ, KDYBYSTE ZAVZPOMÍNAL NA JEJÍ NEJPROSLULEJŠÍ VÝSTUPY.

Dalo by se říci, že každé její vystoupení bylo nezapomenutelné, protože nešlo jen o zpěv, který můžeme slyšet na nahrávkách, ale

Mladinký
Cosma McMoon.

také o celkový způsob, jakým svůj výstup pojala. Využívala divadelní prvky. Pokud zpívala operní árii, hrála danou situaci, pokud píseň, vhodnou akci si vymyslela. Případně předváděla různé tance, které byly nesmírně zábavné. Jejím nejneobvyklejším číslem byla rychlá španělská píseň *Clavelitos*. Trvala na tom, abych k ní hrál předeheru, na kterou pak tančila španělský tanec fandango. Vždy si k tomu vzala vysoký ozdobný hřebínek, mantilu, úchvatný španělský šál a košík s karafiáty. Během vystoupení se zastavovala, házela květiny do publika a křičela u toho ¡Olé! Často měl tento výstup tak ohromný ohlas, že ho musela celý zopakovat. Všechny květiny ale už rozházela, a aby je mohla rozházet znovu, poprosila diváky, ať je vrátí. Mnoho z nich je přineslo přímo na scénu, někteří je na ni jen hodili. Až se koš naplnil, výstup znovu předvedla. Tentokrát ji ale diváci doprovázeli tleskáním a pokaždé, když madam Jenkinsová odhodila květinu, sál sborově zaburácel: ¡Olé! Například v Carnegie Hall tak křičelo několik tisíc lidí. Kromě toho měla na repertoáru řadu dalších originálních čísel – vždy se samostatným kostýmem a akcí.

**JAK SE BĚHEM NĚČEHO TAKOVÉHO DOKÁZALO
PUBLIKUM OVLÁDNOUT, NEBO ALESPON ZACHOVAT
DOJEM, ŽE JI UZNÁVÁ?**

Proč dojem? O něčem takovém nemohla být vůbec řeč. Uznávali ji z celého srdce. Publikum se skoro vždycky snažilo nezranit její city zjevným smíchem. Díky tomu se časem vyvinul zvyk zběsile tleskat a pískat vždycky, když se blížil okamžik krajní disharmonie nebo něčeho, co vyvolávalo smích. Ve způsobeném hluku se mohli svobodně smát.

MOŽNÁ JEŠTĚ DŮLEŽITĚJŠÍ JE OTÁZKA, JAK TATO SVÁ VYSTOUPENÍ CHÁPALA SAMA MADAM JENKINSOVÁ? JAK JE MOŽNÉ, ŽE SI VŘAVU PUBLIKA VYKLÁDALA JAKO POVZBUZOVÁNÍ?

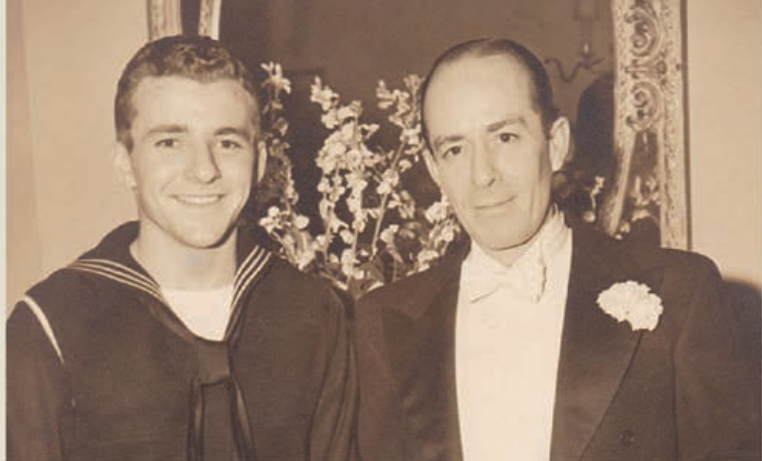
V té době začal vystupovat i Frank Sinatra a na jeho koncertech teenageři běžně křičeli a omdlávali. Madam Jenkinsová si myslela, že má na své posluchače stejný vliv. Salvy potlesku brala jako ocenění jejího úchvatného pěveckého výkonu. A to se jí líbilo. Mnohokrát kvůli tomu výstup přerušila, uklonila se a teprve pak píseň dozpívala.

POKUD SE NEPLETU, TEHDY SE TAKÉ SROVNÁVALA SE SERIÓZNÍMI OPERNÍMI DIVAMI?

Ano. To bylo samozřejmé. Ale řekl bych, že vlastní tvorbu nedokázala skutečně slyšet. Ostatně to je pro její zpěv charakteristické. Na svých večírcích občas pouštěla hostům dvě desky a nechala je, aby hlasovali, která je lepší. Pustila třeba *Zvonkovou árii* ve svém podání a v podání Amelity Galli-Curciové. Pak rozdala hlasovací lístky a vy jste museli zvolit vítěznou nahrávku. Všichni samozřejmě hlasovali pro ni, jen jedna žena zvolila Amelitu Galli-Curciovou. Madam Jenkinsová jí pak řekla: „Jak jste se mohla splést? Vždyť moje tóny jsou mnohem sytější než její!“ Ona prostě svůj příšerný disharmonický zpěv neslyšela. Vždyť dokázala hodiny a hodiny poslouchat své nahrávky.

VEŘEJNOST NEJVÍCE VZPOMÍNÁ NA JEJÍ LEGENDÁRNÍ VYSTOUPENÍ V CARNEGIE HALL. MŮŽETE NÁM BUĎ PŘIPOMENOUT NĚKTERÉ CHARAKTERISTICKÉ MOMENTY KONCERTU, ANEBU PROZRADIT NĚJAKÉ ZAJÍMAVOSTI, KE KTERÝM BĚHEM VEČERA DOŠLO?

Jistě. Myslím, že její vystoupení bylo to nejpozoruhodnější, co se kdy v Carnegie Hall událo. Přestože jsem ji ten večer měl do-

Cosma McMoon s neznámým vojákem.

provázet, nemohl jsem se vůbec dostat do sálu. Dav ucpal celou Sedmou Avenue a táhnul se až k Little Carnegie. Bylo těžké se prodat k budově. Když se vám to podařilo, museli jste prokázat, že skutečně máte lístek. Uvnitř pak byl rekordní počet lidí. Zaplnili každý volný centimetr, včetně prostoru ke stání. Zdálo se, že někteří visí i na trámech. Když madam Jenkinsová vstoupila na scénu v jakémsi pastýřském rouchu a s pastýřskou holí, aby na úvod zazpívala soubor staroanglických písní, způsobilo to takový rozruch, že nezbylo než počkat, až se diváci uklidní. Pokračovala po pěti minutách. Koncert doprovázel nejhluchnější a nejdivočejší potlesk, jaký jsem kdy slyšel – něco takového jsem nezažil ani na býčích zápasech, ani na fotbalovém stadionu Yale Bowl po vítězném touchdownu. Když zpívala *Clavelitos*, museli jednu slavnou herečku vyvést z lóže, protože dostala hysterický záchvat.

PO SMRTI MADAM JENKINSOVÉ SE VYROJILO MNOHO PĚVCŮ, KTEŘÍ SE JI POKOUŠELI NAPODOBIT. OPROTI NÍ ALE BYLI PRO TENTO DRUH VOKÁLNÍHO UMĚNÍ ASI MÉNĚ KVALIFIKOVANÍ, MÉNĚ UPŘÍMNÍ...?

Ano. Láska, jakou jí publikum zahrnovalo, je jistě lákavá. Mnozí skutečně zkoušeli prorazit svými vědomě špatnými recitály, ať už v Town Hall nebo jinde. Hudbu ale záměrně zesměšňovali. Takže neměli úspěch a jejich koncerty dopadly tristně. A to jen proto, že ve svém úsilí nebyli upřímní jako madam Jenkinsová. Většinu, kteří se ji snažili napodobit, nedošlo, že je prostě nenapodobitelná.

(Oba rozhovory přeložil Pavel Ondruch.)

Partnerkou inscenace
Krásná vzpomínka je

DAGMAR KÖPPEROVÁ

„Krásný pocit, když je nám dána
možnost podpořit vznik dobré věci.“

„Genius loci Ungelt mne
odjakživa přitahoval, neboť
v Týnské uličce, hned vedle
divadla, vlastnili a opět vlastní
dům moji příbuzní.“

Ted' chodívám „na návštěvy“
ještě také o dům dál, tedy do
divadla, kde se nabízí skvělý
repertoár se špičkovými
protagonisty. To platí i pro jeho
Letní scénu. Když mi čas dovolí
a jsem v Čechách, nemohu
nepřijít do těchto nádherných
prostor, abych si zde „dobila
baterie“ a vychutnala vždy
pohodovou atmosféru.

Přeji hodně úspěchu při výběru
nových projektů.

Dáša Köpperová

V Divadle Ungelt můžete v sezóně 2024/2025 dále vidět

BRÁCHA

SIMON GRAY, dva muži a jedna žena. Osudový milostný trojúhelník v průběhu dvaceti čtyř let. Komorní rodinná sága slavného britského dramatika. Hrají Marek Němec, Igor Orozovič a Veronika Khek Kubařová (za dvojroli Anity a Wendy se umístila v širší nominaci na Cenu Thálie 2023). Režie Pavel Ondruch.

CESTA K VODOPÁDŮM

LEE BLESSING, po bolestném rozvodu přišel i o milovanou nevlastní dceru. Dokáže to napravit? Fascinující jevištní road-movie o hledání cesty k sobě i tomu druhému. Hrají Jiří Langmajer (za roli Opičáka se umístil v širší nominaci na Cenu Thálie 2022) a Anežka Šťastná. Režie Michal Dočkal. Inscenace není vhodná pro děti do 16 let.

DEŠTIVÉ DNY

KEITH HUFF, první chlapíci Denny a Joey jsou parťáky u chicagské policie. A velcí přátelé – každý problém dokáží vyřešit. Až do teď... Strhující kriminální drama ve světové premiéře hrály filmové hvězdy Daniel Craig a Hugh Jackman. Hrají Richard Krajčo a David Švehlík. Režie Janusz Klimsza. Inscenace není vhodná pro děti do 16 let.

DOBROU NOC, MAMI

MARSHA NORMAN, Jessie se rozhodla. Zbývá už jen vše svěřit matce... Strhující psychologické drama, které v roce 1983 získalo Pulitzerovu cenu. Hrají Taťjana Medvecká a Lucie Štěpánková. Režie Vít Vencel.

HOUSLE

DAN MCCORMICK, doposud se oba bratři protloukali newyorskými ulicemi jen těžko. Všechno se ale může změnit. Zlodějčkovské komediální drama o dvou bratřích a jejich rodinném příteli, kde naděje na lepší život odhalí pohnutou rodinnou minulost i sílu charakterů. Hrají Milan Hein, Jiří Langmajer a Pavel Liška. Režie Ladislav Smoček.

NADECHNOUT SE ŽIVOTA

DAVID HARE, manželka a milenka. Nastal čas osvobodit se od muže, který je opustil. Psychologická hra slavného britského dramatika. Hrají Tereza Brodská a Jitka Smutná. Režie Pavel Ondruch

PAN HALPERN A PAN JOHNSON

LIONEL GOLDSTEIN, u hrobu paní Florence se setkají dva staří muži, pan Halpern a pan Johnson. Jednoho z nich čeká velké překvapení... Hra měla světovou premiéru v Londýně a svou poslední roli v životě si v ní zahrál Sir Laurence Olivier. Divadlo Ungelt ji uvádí s Petrem Kostkou a Františkem Němcem. Režie Ladislav Smoček.

PŘÍBĚH ZE ZOO

EDWARD ALBEE, když nemáte vztah k lidem, měli byste někde začít. Třeba na lavičce v Central Parku po cestě ze zoo... Sugestivní dílo génia amerického dramatu. Hrají David Švehlík a Ondřej Brousek. Režie Jiří Pokorný.

PŘÍTELKYNĚ

JEN SILVERMAN, „Rozvedená padesátnice hledá spolubydlící. Zn: Klidný podzim života.“ Na inzerát odpoví Robyn, akorát je pravý opak toho, co si Sharon přála... Dojemná komedie, v níž se usedlá domácnost kdesi v zapadákově otřese v základech. Hrají Alena Mihulová a Jitka Smutná. Režie Tereza Karpianus.

PSTRUZI

EDOARDO ERBA, dopis konečně našel svého adresáta. Změnil život automechanikovi, jeho ženě i dělníkovi z místní továrny. Italská komedie o obavách, kterým lze čelit jen s humorem. Hrají Pavel Liška, Jaromír Dulava a Alena Mihulová. Režie Jakub Šmíd.

ROZPRAVY MILANA HEINA

Talk-show, ve které spolu rozprávějí principál našeho divadla Milan Hein a jeho dva pokaždé jiní herečtí kolegové. Pořad natáčí Český rozhlas Dvojka.

SKOŘÁPKA

MARCIN SZCZYGIELSKI, v zapadlé knihovně se schází nesourodá dvojice. Zakřiknutá knihovnice a suverénní zlatokopka. Co přinese toto setkání? Komedie o nečekaném přátelství a cestě ke svobodě. Hrají Alena Mihulová a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

SKLENĚNÝ STROP

DAVID HARE, dva rozdílné světy, dva nesmiřitelné přístupy k životu a jeden společný pocit viny, kterého se nejde zbavit. Fascinující střet dvou silných osobností, které se nedokáží přestat milovat, ačkoli je všechno proti. Hrají Tatiana Dyková, Jiří Langmajer, Matěj Pěrvrtil nebo Vladimír Pokorný. Režie Vít Vencel.

SLEPICE NA ZÁDECH

FRED APKE, muž zapomněl na její narozeniny. Je to dostatečný důvod k vraždě? Bláznivá groteska o šílenství, k němuž vás dožene manželství. Hrají Tatiana Dyková, Vojtěch Dyk a Radovan Klučka. Režie Jaromír Dulava.

STAŘÍ MISTŘI

GER THIJIS, dva bratři. Oba herci. Jeden slavný a úspěšný – František Němec, druhý celý život v jeho stínu – Milan Hein. Nizozemská tragikomédie z divadelního zákulisí. Režie Milan Schejbal.

STŮL PRO DVA

STEWART PRINGLE, Denise a Harry jsou ze stejného městečka, ale přesto se skoro neznají. Až dosud... Něžná komedie o lásce ve zralém věku. Hrají Alena Mihulová a Dalibor Gondík. Režie Pavel Ondruch.

TANEČNÍ HODINY

MARK ST. GERMAIN, jak naučit tančit autistického profesora, který nemá rád doteky? Stačí ho poslat k tanečnici s nohou v ortéze... Romantická komedie o sblížení dvou samotářů, jejichž silná vůle možná překoná i nepřekonatelné. Hrají Miroslav Táborský a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

VEJŠLAP

PETER QUILTER, tři stárnoucí kamarádi na úpatí hory a dvoudenní túra před nimi. Cíl je jasný: překonat krizi středního věku. Komedie o přátelství, přírody a života. Hrají Martin Písařík, Petr Stach a Jan Holík. Režie Pavel Ondruch.

VŠECHNY BÁJEČNÉ VĚCI

DUNCAN MACMILLAN, JONNY DONAHOE, seznam všeho, pro co stojí za to žít. Napíšete ho s námi? Monodrama, které věří v lepší svět. Hraje Richard Krajčo. Režie Karin Krajčo Babinská.

VZHŮRU KE HVĚZDÁM

MARIE JONES, měl to být obyčejný den v životě obyčejných pečovatelek. Všechno se ale zvrátilo. Bláznivá komedie o touze po lepších časech. Hrají Iva Pazderková a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

Ungelt

Ungelt, zvaný také jako Týnský dvůr, je jedna z historicky nejvýznamnějších pražských lokalit. Blok zástavby byl původně opevněným kupeckým dvorcem. Obchodníci si mohli v areálu odpočinout, pokud zaplatili poplatek. Tomuto clu se říkalo staroněmeckým slovem ungelt. Odtud také dnešní název areálu. Kromě celnice tady kupci měli dvůr, špitál a kostel. Po obvodu dvora, který sloužil jako tržiště, vyrůstaly nejstarší románské domy. Základy domu, v němž sídlí Divadlo Ungelt, pocházejí z 11. století a jsou k vidění v klubu divadla. Celý dům tu stojí od 14. století.

Divadlo Ungelt založil Milan Hein a 2. října 1995 ho po boku Miloše Kopeckého slavnostně otevřel. Miloš Kopecký tehdy divadlu věnoval – jako symbol přízně – své oblíbené otáčivé křeslo. Tím započal tradici, v níž každý rok darují herci, umělci a osobnosti veřejného života divadlu svou „židli s příběhem“. Na těchto unikátních darech můžete posedět v divadelním klubu a ve foyeru divadla.

ZAKLADATEL A PRINCIPÁL **Milan Hein**
JEDNATEL **Martin Šimek**
UMĚLECKÝ ŠÉF **Pavel Ondruch**
PRODUKCE **Anna Krejčová**
PR **Marek Podlaha**
VEDOUCÍ TECHNIKY **Tomáš Dvořan**
VEDOUCÍ GARDEROBY **Eva Otmar**

SPOLUPRACOVNÍCI DIVADLA

Kateřina Šimková, Marie Krbová, Richard Fahrner, Jakub Elstner, Daniel Shelong, David Zelinka, Jan Doskočil, Vít Drozda, Ondřej Sýkora, Lidija Glavanakovová, Natálie Löwová, Denisa Reitingarová, Iveta Pažoutová, Václav Bláha, Bohumil Kubeša, Vojtěch Dušek, Petr Holata a Gabriela Falcová.

Divadlo Ungelt, Malá Štupartská 1, Praha 1
Letní scéna Divadla Ungelt, Nový Svět,
Praha 1 – Hradčany
www.divadlounge.cz

VYDALO DIVADLO UNGELT S.R.O.
Nový Svět 78/5, Praha 1 – Hradčany
dotisk programu v září 2024 / Sezóna 2024-2025
PROGRAM PŘIPRAVIL Pavel Ondruch
FOTO Jan Malíř
GRAFICKÁ ÚPRAVA Marcel Brna

SLEDUJTE NÁS NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

